

LINNOITUSTÖISSÄ

Muistelma v. 1916

Kirj. Ere Kolu

Aalto aaltoa seuraten vyöryi vesi Pohjanlahden aavalta ulapalta Mänön graniittirantoja kohden. Tuolla kaikki vaahtopäät kuohuksi murtuivat kallion jyrkkään seinää. Mutta kallion vierellä, välissä kahden kiviriutan, oli loivaa rantaa ja siinä vesi syöksyi kohisten kymmeniä metrejä niljakoita kiviä myöden ylös.

Korkealla kallion päällä teki joukko kuritushuonevankeja linnaketta suuren Venäjän suojaksi. Luonto oli halkaissut vuoreen suureen raon. Siihen piti rakennettaman raudasta ja sementistä luja varustus. Kaksi kahdeksan tuumaista pitkän matkan ampujaa oli määrä sijoittaa siihen. Niiden oli toimittava koneellisesti. Aina ampuessaan nousisivat ne suoraan ylös kymmenen metriä ja lauetuaan painuisivat alas suojaansa. Vangit porasivat kallioon reikiä piloja puhuen ja lasketellen katkeraa hirtehishuumoriaan.

Toisella korkealla kalliolla, aivan meren rannalla, oli edellisenä päivänä valmistunut patteri neljän tuuman Zenit-pikatykkejä varten. Jokaisen tykin, niitä oli neljä, alusta oli tehty puusta siten, että yhdeksän metriä pitkiä ja kaksikymmentäviisi senttimetriä paksuja neljäkulmaisia parruja oli asetettu ristiin kolme kerrosta vierä viereen ja ruuvattu jokaisesta risteyksestä kiinni pitkillä rautapulteilla. Tällaisen lavan päälle kiinnitettiin suuri rautalaatta, tykin alusta koneineen ja kaksi kuularuiskun suojustinta. Vangit olivat kiertäneet mutterit pulttien päihin maaten selällään hiekassa, jota oli roomuilla kuljetettu varustusten alle kalliolle.

Nyt kävi myrskyisiä tuuli ja langattoman sähköaseman mastot humisivat uhkaavasti etäämmällä saaren keskuksessa. Pilvinen taivas rupesi vihromaan vettä. Joukko isoja sotalaivoja lipui huomaamatta saaren taakse tyneen salmeen. Ne antoivat äänettömästi lipuilla merkkejä toisilleen ja saarissa oleville linnoitusjoukoille. Joukko upsee-

reja tuli tähystelemään aavaa merta pitkillä kaukoputkilla. Vangit puhuivat pilojaan ja olivat uteliaita.

Sitten he näkivät, kuinka suuri, voimakas hinaaja veti korkeassa aallokossa visusti peitettyä ja salaperäisen näköistä lotjaa linnakkeiden kohdalle, johon se pysähtyi. Rannalle marssi osasto sotaväkeä. Lotjasta viskattiin pitkiä köysiä maalle. Niillä vetivät sotamiehet teräsvaijeria pitkälle ylös ja kiinnittivät aluksen sisälle rantaan.

Vaijeria myöten ruvettiin kiskomaan tykkeitä maalle. Satakunta sotamiestä hääri siinä sateessa ja myrskyssä, toiset keinuvassa roomussa ja toiset märillä kivillä rannalla, aaltojen viskatessa vähän väliä kylmän ryöpyn heidän päällensä.

Kuului huutoja ja karjumista. Hinaajasta soudettiin vene rantaan. Siitä hyppäsi upseeri kivelle ja ylös. Kannukset kilisivät jaloissa. Kiljuen kauhasti syöksyi hän sotamiesjoukon luokse. Tempasi pitkän pistoolin vyöstään ja alkoi karjua, ase kourassa, venäjäksi: "Vetäkää koirat, vetäkää koirat."

Sotamiehet vetivät.

Sade yltyi. Vangit komennettiin pois suojaan. Mutta sotamiehet jäivät jatkamaan työtään. Heidän kulkiessaan sotilasparvekkien ohitse seisoi siinä "Pikku Jevi" rangaistustaan kärsimässä täyssissä kenttävarusteissa, kivääri olalla. Hän oli vain kiväärin mittainen sotilas, josta syystä toverinsa kutsuivatkin häntä Pikku Jeviksi. Mutta Jevin povessa taisi kyteä kapinanhenki, sillä hän sai joka päivä seisoa "asennossa" tottelemattomuutensa takia. Ja kun hänelle siitä huomautettiin, sanoi hän vain:

"Tänään me, huomenna he."

Seuraavana keväänä sitten jo olikin Jevi käskijänä tovereittensa kanssa. Tuli Venäjän suuri vallankumous. Tuli loppu suurelle sodalle ja ihmisteurastukselle. Hämmön linnoituksetkin jäivät keskeneräiseksi. Toivokaamme — ainiaaksi.

